

6 Hodnocení žáků

Hodnocení a klasifikace žáka je součástí výchovně vzdělávacího procesu. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím níž získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybje. Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje hodnocení a klasifikace průběžná a závěrečná (souhrnná).

Hodnocení prospěchu žáka

Průběžné hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Průběžné hodnocení se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka a probíhá celé klasifikační období. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se hodnotí stupni prospěchu: výborný (1), chvalitebný (2), dobrý (3), dostatečný (4), nedostatečný (5). Po projednání v předmětové komisi je povoleno používat při klasifikaci i jiných způsobů (například bodový systém). Podmínkou pro zavedení jiného způsobu hodnocení než stupni prospěchu je jeho převoditelnost na klasifikační stupně, a to kdykoliv v průběhu klasifikačního období. Na jeho počátku seznámí všichni vyučující žáky se způsoby a kritérii hodnocení. Během hodnocení uplatňují vyučující přiměřenou náročnost a pedagogický takt a přihlíží k věkovým zvláštnostem žáka. Klasifikace chování neovlivňuje hodnocení a klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- a) soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- b) různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- c) kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami danými školním vzdělávacím programem,
- d) analýzou výsledků různých činností žáka (výstupy z projektů a dalších forem samostatné práce).

Učitel je povinen vést si soustavnou evidenci o klasifikaci každého žáka tak, aby byl schopen podat informace o frekvenci a struktuře hodnocení.

Učitel je povinen zapisovat žákům nižšího gymnázia výsledky průběžného hodnocení (známky) do žákovské knížky tak, aby zákonní zástupci byli o prospěchu pravidelně informováni.

Žák má právo být z vyučovacím předmětu vyzkoušen ústně, písemně nebo prakticky nejméně dvakrát za hodnotící období (pololetí), přičemž mu může být v odůvodněných případech nabídnuta (umožněna) forma, která mu nejlépe vyhovuje (z hlediska jeho osobnostních dispozic). O výsledku každého zkoušení musí být žák informován a musí o něm být vedena evidence v klasifikačním deníku vyučujícího.

Závěrečné hodnocení výsledků vzdělávání žáků v klasifikačním období

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikací. Závěrečná klasifikace nemusí být aritmetickým průměrem dílčích známek.

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech se hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- a) 1 – výborný,
- b) 2 – chvalitebný,

- c) 3 – dobrý,
- d) 4 – dostatečný,
- e) 5 – nedostatečný.

Není-li možné žáka hodnotit z některého předmětu – na vysvědčení „nehodnocen(a)“.

Pokud je žák uvolněn z vyučování některého předmětu – na vysvědčení „uvolněn(a)“.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do dvou skupin:

1. předměty s převahou teoretického zaměření,
2. předměty s převahou výchovného zaměření.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci v předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné, odborné předměty a matematika.

Při hodnocení a klasifikaci výsledků se hodnotí míra, v jaké je dosahováno osvojování si poznatků, dovedností a postojů formulovaných školním vzdělávacím programem, přičemž se hodnotí zejména:

- a) ucelenost, přesnost a trvalost osvojení potřebných poznatků,
- b) kvalita a rozsah získaných dovedností a návyků,
- c) schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů,
- d) schopnost využívat a zobecňovat zkušenosti a poznatky získané při praktických činnostech,
- e) kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- f) aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- g) přesnost, výstižnost, odborná i jazyková správnost ústního a jazykového projevu,
- h) kvalita výsledků činností a projevu,
- i) osvojení metod samostatného studia.

Veškeré hodnocení a klasifikace respektuje ve své celistvosti specifické možnosti a zvláštnosti každého studenta, jeho osobnostní dispozice a princip maximálního využití jeho předností a tak vytváření nestresové atmosféry a podmínek pro dosahování pocitu úspěšnosti.

Stupně prospěchu:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti pro řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně logicky, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný, srozumitelný a čitelný. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně vybírat, třídit, zpracovávat, osvojovat si a využívat různé informační zdroje,

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá učebními osnovami vymezené poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. V jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků.

Grafický projev je srozumitelný a čitelný, bez větších nepřesností. Žák je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí. Požadované intelektuální a motorické činnosti nevykonává vždy přesně. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Osvojené poznatky a dovednosti aplikuje s chybami. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, není vždy tvořivé. Ústní a písemný projev není vždy správný, přesný a výstižný, grafický projev je méně srozumitelný. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky. Podle návodu učitele je schopen samostatně studovat.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení je zpravidla málo tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má zpravidla vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Výsledky jeho činností nejsou kvalitní, grafický projev je málo srozumitelný. S pomocí učitele dovede žák závažné nedostatky a chyby opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho schopnost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí potřebuje podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev jsou na nízké úrovni. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného a umělecko-odborného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a tělesná výchova.

Při klasifikaci se v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu hodnotí:

- a) stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- b) osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- c) poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- d) kvalita projevu,
- e) vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- f) estetické vnímání,
- g) v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná tělesná zdatnost a výkonnost.

Stupně prospěchu:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá svých osobních předpokladů a velmi úspěšně je podle požadavků osnov rozvíjí v individuálních a kolektivních

projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě v nových úkolech. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má z hlediska požadavků osnov jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně svých schopností v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají častější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí důsledněji svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Své minimální vědomosti a dovednosti aplikuje jen s velkou pomocí. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o činnosti a nevyvíjí potřebné úsilí rozvíjet svůj estetický vkus či tělesnou zdatnost.

Hodnocení chování žáka

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 – velmi dobré,
- b) 2 – uspokojivé,
- c) 3 – neuspokojivé.

Stupně chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla slušného chování a ustanovení školního řádu. Méně závažných přestupků se žák dopouští ojedinele, je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je zpravidla i přes předchozí udělení opatření k posílení kázně opakovaně v rozporu s pravidly slušného chování a ustanoveními školního řádu. Dopouští se vůči nim závažných přestupků nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků (např. poškození majetku, ohrožení bezpečnosti a zdraví svého nebo jiných osob, narušení výchovně vzdělávací činnosti školy apod.).

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka je zpravidla i přes předchozí udělení kázeňských opatření v příkrém rozporu s pravidly slušného chování a ustanoveními školního řádu. Dopouští se takových závažných přestupků, že je jimi vážně narušena výchovně vzdělávací činnost, majetek, bezpečnost či zdraví jeho samotného nebo jiných osob.

Výchovná opatření

Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Jsou udělována bezprostředně poté, co vznikl důvod pro jejich udělení a po prošetření a doložení všech okolností, které vedly k jejich uložení.

Pedagogická rada projedná každé výchovné opatření buď před jeho udělením, nebo na svém následujícím jednání.

Ředitelka školy může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených školským zákonem nebo školním řádem rozhodnout o podmíněčném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze studia.

Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem 561/2004 Sb. (viz § 31, odst. (2) a (3) zákona 561/2004 Sb.) a školním řádem.

O každém výchovném opatření je veden záznam v pedagogické dokumentaci, včetně data, důvodu udělení (porušení konkrétních ustanovení tohoto školního řádu) a podpisu třídního učitele.

Zákonní zástupci jsou o výchovném opatření informováni prokazatelným způsobem.

Odměny:

- a) pochvala třídního učitele
- b) pochvala ředitelky školy
- c) jiné ocenění

Kázeňská opatření:

- a) napomenutí třídního učitele
- b) důtka třídního učitele
- c) důtka ředitele školy
- d) podmíněné vyloučení ze studia se zkušební dobou nejdéle na jeden rok
- e) vyloučení ze studia

Celkové hodnocení žáka

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním,
- b) prospěl(a),
- c) neprospěl(a),
- d) nehodnocen(a).

Prospěl(a) s vyznamenáním

Klasifikace žáka není v žádném povinném předmětu horší než stupeň 2 – chvalitebný a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50 a chování je hodnoceno jako velmi dobré.

Prospěl(a)

Klasifikace žáka není v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný.

Neprospěl(a)

Klasifikace žáka je v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný nebo není-li žák hodnocen z některého předmětu na konci druhého pololetí.

Nehodnocen(a)

Žáka není možné hodnotit z některého předmětu na konci prvního pololetí ani v náhradním termínu.

Sebehodnocení žáků

Součástí hodnocení žáků je jejich sebehodnocení. Sebehodnocení považujeme za důležitý zdroj motivace a prostředek posílení sebedůvěry a sebevědomí žáků.

Při školní práci vyučující vede žáky k tomu, aby komentovali svoje výsledky a výkony, aby se snažili popsat, co se jim daří, co jim nejde a jaký směr dalšího postupu si vytyčili.

V procesu učení pracuje učitel s chybou jako přirozeným jevem a důležitým prostředkem učení.

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

Při hodnocení žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním vychází škola z těchto kritérií:

- a) Způsob hodnocení a klasifikace vychází ze znalosti postižení či znevýhodnění a uplatňuje se ve všech předmětech, kde se toto postižení či znevýhodnění projevuje.
- b) Při hodnocení zdůrazňují vyučující motivační složku hodnocení a hodnotí jevy, které žák zvládl. Je-li to možné, využívají různých způsobů hodnocení, například bodové hodnocení, uvedení počtu chyb apod.
- c) Při klasifikaci se doporučuje používat slovní hodnocení, jeho formu projedná třídní učitel a výchovná poradkyně s jednotlivými vyučujícími.
- d) Třídní učitel vhodným způsobem seznámí ostatní žáky ve třídě s podstatou individuálního přístupu a způsobem hodnocení a klasifikace postiženého nebo znevýhodněného žáka.
- e) Žák, který je částečně uvolněn z tělesné výchovy nebo má úlevy doporučené lékařem, se v tělesné výchově klasifikuje s přihlédnutím k druhu a stupni postižení a k celkovému zdravotnímu stavu.

Komisionální zkoušky

Komisionální zkoušky se konají z těchto důvodů:

- a) Má-li zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka. Komisionální přezkoušení se koná do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo zletilým žákem.
- b) Žák, který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze 2 povinných předmětů, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- c) Má-li žák v daném předmětu absenci vyšší než 20 %, může příslušný vyučující navrhnout doplňující komisionální zkoušku.

Obsah komisionální zkoušky odpovídá obsahu učiva za pololetí, za které je zkouška prováděna. Komise může po žákovi požadovat předložení poznámek z vyučovacích hodin a písemných prací (např. protokolů, domácích úkolů, slohových prací apod.), které byly v běžné výuce v daném pololetí zadávány.

Informace o hodnocení a klasifikaci

Zákonné zástupce nezletilého žáka, zletilého žáka a rodiče, popřípadě osoby, které vůči zletilému žákovi plní vyživovací povinnost, informuje vhodným způsobem o prospěchu a chování:

- a) třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů prostřednictvím elektronického systému umožňujícího dálkový přístup a na třídních schůzkách,
- b) třídní učitel nebo učitel na požádání (osobně, telefonicky i mailem),
- c) třídní učitel v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování, bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Žákům a jejich rodičům je celkové hodnocení sdělováno prostřednictvím vysvědčení. Za první pololetí lze žákovi vydat místo vysvědčení výpis z vysvědčení (§ 51 odst. 1 a § 69 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.).